

ΕΚΘΕΣΗ

Της Διαρκούς Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων «Μέτρα για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης στα καταστήματα κράτησης και άλλες διατάξεις»

ΠΡΟΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Η Διαρκής Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης συνήλθε στις 23 και 26 Ιανουαρίου 2012, σε δύο συνεδριάσεις, υπό την προεδρία του Προέδρου αυτής, κ. Ιωάννη Βλατή, με αντικείμενο την επεξεργασία και εξέταση του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων «Μέτρα για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης στα καταστήματα κράτησης και άλλες διατάξεις».

Στις συνεδριάσεις παρέστησαν ο Υπουργός και ο Υφυπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, κ.κ. Μιλτιάδης Παπαϊωάννου και Γεώργιος Πεταλωτής, αντίστοιχα, καθώς και αρμόδιοι υπηρεσιακοί παράγοντες.

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης το λόγο έλαβαν ο Εισηγητής της Πλειοψηφίας, κ. Δημήτριος Παπουτσής, η Εισηγήτρια της Μειοψηφίας, κυρία Μαρία Κόλλια - Τσαρουχά, ο Ειδικός Αγορητής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας, κ. Ιωάννης Γκιόκας, ο Ειδικός Αγορητής του Λαϊκού Ορθόδοξου Συναγερμού, κ. Αθανάσιος Πλεύρης, ο Ειδικός Αγορητής του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς, κ. Θεόδωρος Δρίτσας, καθώς και οι Βουλευτές κ.κ. Σωτήριος Χατζηγάκης, Χρήστος Μαργογιαννάκης, Μαρία – Ελένη (Μιλένα) Αποστολάκη, Χαραλάμπος Καστανίδης, Προκόπης Παυλόπουλος, Νικόλαος Τσουκαλής, Μαρία Σκραφνάκη, Γρηγόριος Αποστολάκος, Αντώνιος Σκυλλάκος, Νικόλαος – Γεώργιος Δένδιας, Βασιλική Τσόνογλου – Βυλλιώτη, Κωνσταντίνος Τζαβάρας, Χρυσή Αράπογλου, Ιωάννης Λαμπρόπουλος και Κωνσταντίνος Γκιουλέκας.

Ο Εισηγητής της Πλειοψηφίας και ο Ειδικός Αγορητής του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς εισηγήθηκαν την ψήφιση του ανωτέρω σχεδίου νόμου, η Εισηγήτρια της Μειοψηφίας και ο Ειδικός Αγορητής του Λαϊκού Ορθόδοξου Συναγερμού το καταψήφισαν, ενώ ο Ειδικός Αγορητής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας επιφυλάχθηκε για την τελική τοποθέτησή του κατά τη διάρκεια της συζήτησης του σχεδίου νόμου στην Ολομέλεια της Βουλής.

Η Επιτροπή έκανε δεκτές νομοτεχνικές βελτιώσεις και προσθήκες, που πρότεινε ο παριστάμενος Υπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Τέλος, η Διαρκής Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, αφού έλαβε υπόψη τις αγορεύσεις των Εισηγητών, των Ειδικών Αγορητών, καθώς και των μελών της, αποδέχθηκε, κατά πλειοψηφία, το ως άνω σχέδιο νόμου, κατ' αρχήν, κατ' άρθρο και στο σύνολό του και εισηγείται την ψήφισή του από τη Βουλή, όπως τροποποιήθηκε από την Επιτροπή και τον παριστάμενο Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

Μέτρα για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης στα καταστήματα κράτησης και άλλες διατάξεις

Άρθρο 1

Απόλυση κρατούμενων υπό τον όρο της ανάκλησης

1. Κρατούμενοι οι οποίοι, κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, εκτίουν στερητική της ελευθερίας ποινή που δεν υπερβαίνει τα δέκα έτη, απολύονται με διάταξη του εισαγγελέα πλημμελειοδικών του τόπου έκτισης της ποινής, υπό τον όρο της ανάκλησης, χωρίς τη συνδρομή των προϋποθέσεων των άρθρων 105 και επόμενα του Ποινικού Κώδικα, κατά τις εξής διακρίσεις: α) εάν η ποινή τους έχει διάρκεια μέχρι τρία έτη εφόσον έχουν εκτίσει ή εκτίουν με οποιονδήποτε τρόπο το ένα δέκατο αυτής, β) εάν η ποινή τους έχει διάρκεια μεγαλύτερη των τριών και μέχρι πέντε έτη εφόσον έχουν εκτίσει ή εκτίουν με οποιονδήποτε τρόπο το ένα πέμπτο αυτής και γ) εάν η ποινή τους έχει διάρκεια μεγαλύτερη των πέντε και μέχρι δέκα έτη, αν πρόκειται για ποινή φυλάκισης εφόσον έχουν εκτίσει ή εκτίουν με οποιονδήποτε τρόπο το ένα τρίτο αυτής, αν πρόκειται δε για ποινή κάθειρξης εφόσον έχουν εκτίσει ή εκτίουν πραγματικά το ένα τρίτο αυτής.

2. Ανήλικοι κρατούμενοι, οι οποίοι κατά τη δημοσίευση του παρόντος εκτίουν ποινή περιορισμού σε ειδικό κατ'εστιασμένο κράτησης νέων, απολύονται με διάταξη του εισαγγελέα πλημμελειοδικών του τόπου έκτισης της ποινής, υπό τον όρο της ανάκλησης, χωρίς τη συνδρομή των προϋποθέσεων του άρθρου 129 του Ποινικού Κώδικα, κατά τις εξής διακρίσεις: α) εάν η ποινή του περιορισμού έχει διάρκεια μέχρι τρία έτη εφόσον έχουν εκτίσει ή εκτίουν με οποιονδήποτε τρόπο το ένα δέκατο αυτής, β) εάν έχει διάρκεια μεγαλύτερη των τριών και μέχρι πέντε έτη εφόσον έχουν εκτίσει ή εκτίουν με οποιονδήποτε τρόπο το ένα πέμπτο αυτής και γ) εάν έχει διάρκεια μεγαλύτερη των πέντε και μέχρι δέκα έτη εφόσον έχουν εκτίσει ή εκτίουν πραγματικά το ένα τρίτο αυτής.

Στους απολυόμενους μπορούν να επιβληθούν οι υποχρεώσεις που προβλέπονται από την παράγραφο 5 του άρθρου 129 του Ποινικού Κώδικα.

3. Εξαιρούνται από τις ρυθμίσεις των προηγούμενων παραγράφων όσοι έχουν καταδικαστεί για παράβαση: α) του ν. 1608/1950, β) του ν. 1882/1990, γ) του ν. 2523/1997, δ) των άρθρων 87 παρ. 5 και 88 του ν. 3386/2005 και ε) των άρθρων 187, 187Α, 235, 236, 237, 256, 258, 299, 322, 323Α, 324, 336, 339 παρ. 1 α', β', 342, 348Α, 349 351, 351Α, 390 και 380 παράγραφοι 1β και 2 του Ποινικού Κώδικα.

4. Όσοι απολύονται, κατ' εφαρμογή των διατάξεων των παραγράφων 1 και 2 αν υποπέσουν, μέσα σε πέντε έτη από την αποφυλάκισή τους, σε νέα από δόλο αξιόποινη πράξη και καταδικαστούν αμετάκλητα οποτεδήποτε σε ποινή στερητική της ελευθερίας ή περιορισμού μεγαλύτερη του έτους, εκτίουν αθροιστικά και το υπόλοιπο της ποινής για την οποία έχουν απολυθεί υπό όρο.

5. Στους απολυόμενους, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών με την ίδια διάταξή του, μπορεί να επιβάλλει: α) την υποχρέωσή τους να εμφανίζονται κατά τακτά χρονικά διαστήματα στις αστυνομικές αρχές του τόπου όπου διαμένουν, β) την μη απομάκρυνσή τους, χωρίς έγγραφη άδεια του εισαγγελέα πλημμελειοδικών, από τον ως άνω τόπο, γ) οποιονδήποτε άλλον όρο από αυτούς που ανα-

φέρονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 100 Π.Κ., κρίνει σκόπιμο. Ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών, κατά την επιβολή των ως άνω όρων, οφείλει να λαμβάνει υπόψη του την προσωπικότητα, καθώς και τις ατομικές, οικογενειακές και επαγγελματικές ανάγκες του απολυόμενου. Σε περίπτωση που ο τελευταίος παραβαίνει τους όρους που του έχουν τεθεί, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών διατάσσει την ανάκληση της απόλυσης.

6. Οι διευθυντές των καταστημάτων κράτησης υποβάλλουν, μέσα σε πέντε ημέρες από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, στον εισαγγελέα του τόπου έκτισης της ποινής τους φακέλους των καταδικών, οι οποίοι πληρούν τις προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου.

7. Απολύσεις που γίνονται, κατά τις διατάξεις του παρόντος, ανακοινώνονται από τους διευθυντές των καταστημάτων κράτησης τόσο στις αρμόδιες υπηρεσίες Ποινικού Μητρώου και καταχωρούνται στα οικεία δελτία των απολυθέντων, όσο και στη Διεύθυνση Αλλοδαπών του Κλάδου Ασφάλειας του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας.

8. Η υπό όρον απόλυση, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος, δεν κωλύεται από τη μη καταβολή των δικαστικών εξόδων και της χρηματικής ποινής που τυχόν επιβλήθηκε.

9. Κάθε αμφισβήτηση ως προς την εφαρμογή των προϋποθέσεων του άρθρου αυτού, λύεται από το συμβούλιο πλημμελειοδικών του τόπου έκτισης της ποινής, προκειμένου δε για ανηλίκους από το τριμελές δικαστήριο ανηλίκων του τόπου έκτισης.

10. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού εφαρμόζονται και στους καταδικούς που αποκτούν τις προϋποθέσεις των παραγράφων 1 και 2: α) μετά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου και σε χρονικό διάστημα μέχρι πέντε (5) μήνες και β) μετά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου μετά από άσκηση ενδίκου μέσου και εφόσον η έκτιση της ποινής τους έχει αρχίσει κατά τη δημοσίευση του παρόντος.

11. Για τους απολυόμενους κρατούμενους κατ' εφαρμογή των παραγράφων 1 και 2, έχει εφαρμογή η διάταξη του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 5 του άρθρου 105 του Ποινικού Κώδικα.

Άρθρο 2

Παραγραφή και μη εκτέλεση ποινών υπό όρο

1. Ποινές διάρκειας μέχρι έξι μηνών που έχουν επιβληθεί με αποφάσεις οι οποίες έχουν εκδοθεί μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, εφόσον οι αποφάσεις δεν έχουν καταστεί αμετάκλητες και οι ποινές αυτές δεν έχουν εκτιθεί με οποιονδήποτε τρόπο μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, παραγράφονται και δεν εκτελούνται, υπό τον όρο ότι ο καταδικασθείς δεν θα τελέσει μέσα σε δύο έτη από τη δημοσίευση του νόμου αυτού νέα από δόλο αξιόποινη πράξη, για την οποία θα καταδικαστεί αμετάκλητα οποτεδήποτε σε ποινή στερητική της ελευθερίας ανώτερη των έξι μηνών. Σε περίπτωση νέας καταδίκης ο καταδικασθείς εκτίει αθροιστικά, μετά την έκτιση της νέας ποινής και την μη εκτιθείσα, και δεν υπολογίζεται στο χρόνο παραγραφής της μη εκτιθείσας ποινής, ο διανυθείς χρόνος από τη δημοσίευση του νόμου αυτού μέχρι την αμετάκλητη καταδίκη για τη νέα πράξη.

2. Οι μη εκτελεσθείσες κατά την παράγραφο 1 αποφάσεις τίθενται στο αρχείο με πράξη του αρμόδιου εισαγγελέα ή δημόσιου κατηγορού.

3. Εξαίρουνται των άνω ρυθμίσεων αποφάσεις που α-

φορούν παραβάσεις των άρθρων 235, 236, 237, 242, 256, 258, 259 και 390 του Ποινικού Κώδικα.

Άρθρο 3

Μετατροπή ποινών φυλάκισης σε χρηματική

1. Ποινές φυλάκισης που δεν έχουν εκτελεσθεί ούτε μετατραπεί μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος νόμου και έχουν επιβληθεί για πλημμελήματα, με αποφάσεις οι οποίες κατέστησαν αμετάκλητες πριν από τη δημοσίευση του νόμου, μετατρέπονται σε χρηματικές, ύστερα από αίτηση του καταδικασθέντος που υποβάλλεται αυτοπροσώπως ή με πληρεξούσιο στον αρμόδιο για την εκτέλεση των ποινών εισαγγελέα, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία έξι μηνών από τη δημοσίευση του νόμου αυτού. Η μετατροπή αποκλείεται, αν η ποινή φυλάκισης έχει περιληφθεί ή μπορεί να περιληφθεί σε συνολική ποινή κάθειρξης που εξακολουθεί να ισχύει.

2. Για τη μετατροπή της ποινής αποφασίζει αμετάκλητα το δικαστήριο που εξέδωσε την καταδικαστική απόφαση, ύστερα από κλήτευση του αιτούντος. Ο αιτών μπορεί να παραιτηθεί από την κλήτευση, καθώς και να εκπροσωπηθεί από συνήγορο, εφόσον προβεί σε σχετική δήλωση στην αίτησή του ή σε μεταγενέστερο έγγραφο προς τον εισαγγελέα ή το δικαστήριο. Κατά τη μετατροπή των ποινών του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 4 έως 8 του άρθρου 82 του Ποινικού Κώδικα.

3. Μετά την υποβολή της αίτησης της παραγράφου 1, δεν επιτρέπεται η άσκηση από τον καταδικασθέντα οποιουδήποτε τακτικού ή έκτακτου ένδικου μέσου κατά της απόφασης που επέβαλε την κατά τα άνω ποινή ή η άσκηση αίτησης ακύρωσης της διαδικασίας ή της απόφασης. Αν ασκηθεί τέτοιο ένδικο μέσο ή βοήθημα, κηρύσσεται τούτο απαράδεκτο σύμφωνα με το άρθρο 476 παρ. 1 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Άρθρο 4

Παραγραφή και παύση ποινικής δίωξης

1. Παραγράφεται το αξιόποινο και παύει η δίωξη των ακόλουθων αξιόποινων πράξεων, που έχουν τελεσθεί μέχρι 31.12.2011: α) των πταισμάτων και β) των πλημμελημάτων, κατά των οποίων ο νόμος απειλεί ποινή φυλάκισης μέχρι ένα έτος ή χρηματική ποινή ή και τις δύο ποινές. Στην περίπτωση των πλημμελημάτων, εάν ο υπαίτιος υποπέσει μέσα σε ένα έτος από τη δημοσίευση του νόμου σε νέα από δόλο αξιόποινη πράξη κακουργήματος ή πλημμελήματος και καταδικαστεί αμετάκλητα οποτεδήποτε σε ποινή στερητική της ελευθερίας ανώτερη των έξι μηνών, συνεχίζεται η κατ' αυτού παυθείσα ποινική δίωξη και δεν υπολογίζεται στο χρόνο παραγραφής του αξιόποινου της πρώτης πράξης ο διανυθείς χρόνος από την παύση της δίωξης μέχρι την αμετάκλητη καταδίκη για τη νέα πράξη.

2. Οι δικογραφίες που αφορούν αξιόποινες πράξεις της προηγούμενης παραγράφου, τίθενται στο αρχείο με πράξη του αρμόδιου εισαγγελέα ή δημόσιου κατηγορού. Για την τύχη των πειστηρίων αποφαίνονται με αιτιολογημένη διάταξη, επί πλημμελημάτων ο αρμόδιος εισαγγελέας και επί πταισμάτων ο αρμόδιος πταιματοδίκης.

3. Οι αστικές αξιώσεις που τυχόν απορρέουν από τις αξιόποινες πράξεις της παραγράφου 1 δεν θίγονται με οποιονδήποτε τρόπο.

4. Η παραγραφή του αξιόποινου και η παύση της ποινι-

κής δίωξης κατά την παράγραφο 1, δεν ισχύει για τις παραβάσεις: α) του άρθρου 358 του Ποινικού Κώδικα, β) του ν. 690/1945, γ) του άρθρου 28 του ν. 3996/2011 και δ) των ν. 703/1977 και 3959/2011.

Άρθρο 5 **Υπερωριακή απασχόληση υπαλλήλων** **σωφρονιστικών καταστημάτων**

Ο αριθμός των ωρών νυχτερινής απασχόλησης εργασίων ημερών και νυχτερινής και ημερήσιας απασχόλησης κατά τις Κυριακές και εξαιρέσιμες ημέρες προς συμπλήρωση της υποχρεωτικής εβδομαδιαίας εργασίας και καθ' υπέρβαση της εβδομαδιαίας υποχρεωτικής εργασίας, καθώς και της κατανομής αυτών, για το προσωπικό των καταστημάτων κράτησης αρμοδιότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, κατά το χρονικό διάστημα από 1.9.2011 έως την έναρξη ισχύος της αριθ. 2/85366/00222/2011 κ.υ.α. των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, δύναται να καθορισθεί αναδρομικά με κοινή απόφασή τους.

Άρθρο 6 **Ρυθμίσεις για την ΚΕΜ**

1. Η παρ. 1 του άρθρου 9 του ν. 2776/1999 (Α' 291), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 18 παρ.1 του ν. 3849/2010 (Α' 80) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων συνιστάται Κεντρική Επιτροπή Μεταγωγών (ΚΕΜ). Η Επιτροπή αυτή συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού, είναι τριμελής και αποτελείται από τον Γενικό Γραμματέα Αντεγκληματικής Πολιτικής του Υπουργείου, ως πρόεδρο, τον επόπτη του συγκροτήματος Φυλακών Κορυδαλλού αντεισαγγελέα εφετών ή τον αναπληρωτή του και τον πρόεδρο του Κεντρικού Επιστημονικού Συμβουλίου Φυλακών (ΚΕΣΦ) ή τον νόμιμο αναπληρωτή του ή άλλο μέλος του, που ορίζεται με απόφαση του ανωτέρω Υπουργού, ως μέλη.

Ο Γενικός Γραμματέας, αν κωλύεται ή απουσιάζει, αναπληρώνεται από τον προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Σωφρονιστικής Πολιτικής και στην περίπτωση αυτή προεδρεύει ο εισαγγελικός λειτουργός. Η Επιτροπή συνεδριάζει δύο φορές το μήνα τουλάχιστον. Με α-

πόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ύστερα από πρόταση του ΚΕΣΦ, καθορίζονται ειδικότερα ζητήματα λειτουργίας της ΚΕΜ.»

2. Η παρ. 3 του άρθρου 9 του ν. 2776/1999 (Α' 291), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 18 παρ. 2 του ν. 3849/2010 (Α' 80), αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Ο Υπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων μπορεί να παραγγέλλει ή να απαγορεύει τη μεταγωγή κρατουμένου για λόγους που συνδέονται με την ασφάλεια της χώρας ή τη δημόσια τάξη. Σε περίπτωση κατεπείγοντος ή όταν απειλείται διασάλευση της τάξης και της ασφάλειας του καταστήματος, η μεταγωγή ή η μη μεταγωγή διατάσσεται από τον Γενικό Γραμματέα Αντεγκληματικής Πολιτικής του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, το ζήτημα όμως εισάγεται το ταχύτερο δυνατόν στην Κεντρική Επιτροπή Μεταγωγών, που αποφασίζει σχετικά.»

3. Το άρθρο 1 του ν. 3090/2002 (Α' 329) όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 19 του ν. 3849/2010 (Α' 80), αντικαθίσταται ως εξής:

«Συνιστάται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ειδική υπηρεσία, υπαγόμενη απευθείας στον Γενικό Γραμματέα Αντεγκληματικής Πολιτικής του ίδιου υπουργείου, με την ονομασία "Σώμα Επιθεώρησης και Ελέγχου Καταστημάτων Κράτησης".»

Άρθρο 7 **Έναρξη Ισχύος**

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Ευάγ. Βενιζέλος

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ,
ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Μ. Παπαϊωάννου

Αθήνα 27 Ιανουαρίου 2012

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΛΑΤΗΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΧΑΡΑ ΚΕΦΑΛΙΔΟΥ